

Het imperfectum.

Je hebt tot nog toe twee tijden gehad: het praesens (o.t.t) en het perfectum (v.t.t.). Deze les komt er een nieuwe tijd bij: het imperfectum (o.v.t.).

Je hebt geleerd dat het praesens niet alleen zoals in het Nederlands gebruikt wordt om handelingen op dit moment te beschrijven, maar ook om daden in het verleden te beschrijven. De schrijver wil dan iets levendig voor ogen stellen, of gaat zelf helemaal op in het verhaal en beleeft het alsof het zich nu afspeelt. Dit praesens moet je in het Nederlands vertalen met een verleden tijd als was het een Latijns perfectum; het heet dan ook **praesens historicum**.

Het **perfectum** wordt gebruikt zoals in het Nederlands met de betekenis van een v.t.t. (Ik heb gezien), maar ook om een verslag te geven van gebeurtenissen in het verleden; je vertaalt het dan met een o.v.t. (ik zag hem gisteren en hoorde hem zeggen ...).

Daarnaast bestaat in het Latijn natuurlijk een gewoon o.v.t., maar die wordt nooit zomaar gebruikt. Het **imperfectum** geeft altijd iets bijzonders aan: duur, herhaling, gewoonte en soms zelfs een poging. In het Nederlands kent de o.v.t ook die eerste drie bijzondere bijbetekenissen:

1. ik las, toen vader binnen kwam – las = ik was aan het lezen (duur - duratief)
2. in mijn jeugd schaatste ik – schaatste = ik had de gewoonte te
3. Wanneer ik naar bed ging, las moeder mij voor. (herhaling - iteratief)

Die vierde betekenis komt in het Nederlands niet voor en ook in het Latijn wordt die weinig gebruikt. Je moet dan het imperfectum met 'proberen' (de conatu) vertalen. Een voorbeeld komt later.

Vorming:

Het is makkelijk in het Latijn het imperfectum te maken. Daarvoor moet je de volgende formule gebruiken: stam + (e)ba + uitgang. De –e- wordt gebruikt na een medeklinker en de uitgangen zijn dezelfde als die van het praesens. Alleen de uitgang van de 1^e sg. is misschien bijzonder: - Je hebt die uitgang (-m) al wel gezien bij sum – ik ben.

persoon	kenletters	singularis	pluralis
1 ^e	(e)ba	-m	-mus
2 ^e	(e)ba	-s	-tis
3 ^e	(e)ba	-t	-nt

1 ^e coni.	saluta-re	saluta-ba-m
2 ^e coni.	vide-re	vide-ba-m
3 ^e coni.	reg-e-re	reg-e-ba-m
4 ^e coni.	audi-re	audi-e-ba-m
5 ^e coni.	cap-e-re	capi-e-ba-m

salutabam:

1. ik begroette
2. ik was aan het begroeten
3. ik begroette telkens
4. ik probeerde te begroeten

Onregelmatige imperfecta:

esse	posse
eram	poteram
eras	poteras
erat	poterat
eramus	poteramus
eratis	poteratis
erant	poterant

Opdracht 1

Schrijf de verba met betekenis onder tekst 5.1 in je schrift en deel ze in op coniugatie.

Opdracht 2

Vertaal onderstaande werkwoordsvormen.

1. narrabas	8. sepeliebam	15. pugno
2. sepelis	9. transfigis	16. ponebam
3. posuimus	10. poteramus	17. fuerunt
4. amittitis	11. posuisse	18. transfixit
5. ponitis	12. ligas	19. sepelite
6. eras	13. es	20. refice
7. redimebam	14. poterat	21. redime

22. resistis	29. narravimus	36. pugnavisti
23. ligavit	30. pugnabatis	37. refecistis
24. pugnavi	31. iimus	38. narrant
25. transfigebatis	32. narra	39. amisisse
26. reficiebat	33. sumus	40. resiste
27. transfigite	34. amittebant	41. eras
28. ligabatis	35. resistebamus	42. ligabatis